

УДК 339.5:629.78

Ю.В. БУХУН, здобувач Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»

ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙ У КОСМІЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ З ОГЛЯДУ НА РЕЖИМ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ З ЄС

У статті окреслено перспективи залучення інвестицій у космічну галузь України з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС. У ході дослідження проаналізовано основні тенденції розвитку космічної галузі України. Проаналізовано обсяги бюджетного фінансування програм у сфері космічної галузі та проілюстровано динаміку передбаченого та фактичного бюджетного фінансування космічної галузі України упродовж 2010–2014 рр. Окреслено ключові напрями співробітництва України та країн – учасниць ЄС у космічній галузі. Запропоновано створення нових організаційних структур, які сприятимуть інвестуванню, серед яких спільні українсько-європейські підприємства, стратегічні інвестиційні космічні альянси, транснаціональні корпорації та венчурні фонди. Подано пропозицію щодо можливостей впровадження перспективного напрямку інвестування у космічну галузь, а саме космічного туризму.

Ключові слова: космічна галузь, співробітництво, інвестування, ТНК, венчурні фонди, Twinning, Державне космічне агентство України, Європейське космічне агентство, інвестиційні космічні альянси, державно-приватне партнерство.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На сьогодні розвиток високотехнологічного виробництва та переорієнтація українських підприємств космічної галузі в напрямі міжнародного співробітництва займають особливе місце на порядку денному керівництва країни. Таке співробітництво у сфері інновацій і новітніх технологій необхідне для позиціонування вітчизняних підприємств на світовому ринку наукомісткої продукції, що зумовлює потребу в поглибленому аналізі процесів впливу інвестування на збільшення економічного потенціалу підприємств космічної галузі.

Особливо наближеною до міжнародного співробітництва з країнами ЄС Україна стала завдяки підписанню «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», у якій одним з основних напрямів є співробітництво у космічній галузі, що дозво-

ляє виокремити цей напрям як одну з найперспективніших галузей країни.

Проте станом на сьогодні фінансування космічної галузі в Україні відбувається переважно з державного бюджету, що унеможливує її сталий розвиток, оскільки на сьогодні бюджет є надто виснаженим, через значне закриття підприємств, тіньовий бізнес, значну інфляцію, збільшення видатків на фінансування бюджетних установ, а також проведення антитерористичної операції на Сході України. Тому несприятливу ситуацію з фінансуванням галузі можливо вирішити завдяки залученню інвестицій, які дозволять істотно покращити фінансовий стан підприємств галузі та вивести їх на якісно новий рівень для забезпечення конкурентоспроможності на глобальному ринку. Саме це послужило орієнтиром для вибору теми наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення досліджуваної проблеми і на які спирається автор. Дослідження впливу інвестування на примноження економічного

потенціалу вітчизняних підприємств космічної галузі останнім часом набуло більшого значення в процесі інтернаціоналізації глобального космічного ринку, а також активізації співробітництва з космічними країнами світу, особливо з країнами ЄС. Так, дослідженнями інвестування в космічну галузь займалися такі провідні науковці, як В.В. Вірченко [1], Н.Н. Зябрева [7], Л.Н. Колос [13], К. Олівер [9], С. Паркер [9], П. Райлі [9], Ю.М. Утко-Масляник [12], О.П. Федоров [13], А.В. Черкасова [14] та інші. Проте станом на сьогодні малодослідженими залишаються питання інвестування в космічну галузь України з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС, що, на нашу думку, є вкрай важливим для розвитку національної космічної галузі і зумовило вибір теми цієї статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Окреслення перспектив залучення інвестицій в космічну галузь України з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Наша держава на сьогодні займає гідне місце на міжнародній космічній арені. Вітчизняні космічні досягнення дають змогу переконатися в тому, що галузь має серйозні перспективи у загальній сукупності продукуваних країною технологій. Проте, на жаль, як і в інших галузях, де Україна має значні досягнення та потенціал, для розвитку космічної галузі існує необхідність у дійовому фінансуванні, що є неможливим за рахунок внутрішньодержавних бюджетних та інвестиційних ресурсів. Виходом для нашої держави є співробітництво із залучення зовнішніх інвестицій з іншими провідними космічними країнами світу. Найбільш перспективним таке співробітництво, на нашу думку, може бути з країнами – членами ЄС.

Світовий космічний ринок формувався під впливом процесів інтернаціоналізації космічної діяльності, постіндустріалізації і глобалізації світового господарства. Аналіз розвитку космічної галузі дозволяє виявити такі стійкі процеси [10]:

– неухильно розширюється коло країн, що здійснюють дослідні або прикладні програми з використанням космічних засобів;

– при реалізації проектів усе частіше практикується кооперація різних країн. Наочний приклад – Європейське космічне агентство (ЄКА), створене 14 країнами, і його тісне співробітництво з НАСА;

– країни, що розвиваються, прагнуть, головним чином, удосконалити прикладні космічні засоби, наприклад, системи телекомунікації та зв'язку;

– вимоги, що стосуються підвищення ефективності вкладених в космічні дослідження та розробки коштів, об'єктивно тягнуть за собою принцип «подвійного використання» цивільних космічних об'єктів (у тому числі комерційних) в інтересах вирішення військових завдань, і навпаки;

– початкові стадії освоєння і використання космічного простору в усіх країнах фінансуються з державного бюджету;

– стрімко зростає сфера комерційної космічної діяльності та частка приватних інвестицій у загальному обсязі її фінансування;

– зростаюча конкуренція між країнами та корпораціями формує ринкові сили, які дають поштовх інтеграційним процесам в індустрії космічних засобів і послуг, об'єднанню окремих компаній у великі міжнародні корпорації, спілки та консорціуми.

Суттєвою перешкодою для реалізації космічної діяльності є її висока капіталомісткість. Космічні проекти відрізняє необхідність вкладення великих обсягів інвестиційних коштів. Це значною мірою обмежує можливість участі багатьох країн, зокрема України, у космічній діяльності. Однак, з іншого боку, необхідність вкладення великих обсягів інвестицій поряд з єдністю технологічних стандартів також змушує країни йти на взаємне співробітництво.

Відсутність приватного капіталу в космічній галузі в Україні головним чином пов'язана з високою капіталомісткістю самої галузі і великою кількістю компаній, що мають достатньо коштів для інвестування в космічні проекти. Крім того, в Україні, на відміну від інших країн, біль-

шість космічних досліджень належать до категорії режимних, що дуже сильно ускладнює роботу приватного капіталу.

Сьогодні в Україні є проблеми недостатнього бюджетного фінансування космічної діяльності, що є головним фактором розвитку і реалізації економічного та експортного потенціалів галузі. Громіздкість наявних організаційних структур, відсутність альтернативних форм власності та умов залучення іноземного капіталу, надмірна централізація державного управління істотно знижують ефективність динамічного реагування на потреби часу, негативно впливають на надходження іноземних інвестицій у космічну галузь України.

Динаміку обсягів бюджетного фінансування програм у сфері космічної галузі України упродовж 2010–2014 рр. подано у табл. 1.

Отже, в структурі бюджетного фінансування програм у сфері космічної галузі України переважає фінансування на здійснення дистанційного зондування Землі з космосу, проведення наукових космічних досліджень та створення космічних комплексів. Одночасно слід зазначити, що порівняно з 2010 р. у 2014 р. обсяги фінансування програм у космічній галузі істотно знизилися. Так, у сфері дистанційного зондування Землі відбулося зменшення фактичного фінансування з 35,2 млн грн у 2010 р. до нуля у 2014 р. Щодо створення космічних комплексів відбулося зменшення фактичного фінансування з 14,02 млн грн у 2010 р. до 4,4 млн грн у 2014 р.

Динаміку передбаченого та фактичного бюджетного фінансування космічної

Таблиця 1

Обсяги бюджетного фінансування програм у сфері космічної галузі України упродовж 2010–2014 рр., млн грн*

№ з/п	Напрямок фінансування	Передбачено					Фактично профінансовано				
		2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
1	Здійснення дистанційного зондування Землі з космосу	36,7	–	–	18,1	92,5	35,2	3,1	5,8	4,1	0
2	Удосконалення космічних систем телекомунікації та навігації	4,7	–	–	4,4	12,5	0,7	0,3	7,1	3,0	0
3	Проведення космічної діяльності в інтересах національної безпеки та оборони	4,2	–	–	2,2	3,4	0	1,2	6,2	2,1	3,4
4	Проведення наукових космічних досліджень	0,6	–	–	58,3	35,2	0	1,7	36,1	9,5	0,6
5	Створення космічних комплексів	29,3	–	–	13,9	81,5	14,02	6,7	8,1	5,7	4,4
6	Забезпечення промислово-технологічного розвитку	11,4	–	–	0,6	1,2	1,5	11,1	35,9	0,2	0
7	Поглиблення міжнародного співробітництва	0,4	–	–	1,2	2,2	0,05	0,6	1,4	0,7	1,7
8	Інше	10,2	–	–	0	0	8,53	34,5	10,5	0	58,5
	Разом передбачено / профінансовано	97,5	117,0	111,5	98,7	228,5	60,0	59,5	111,4	25,3	67,8

*Складено автором на основі [2–6].

галузі України упродовж 2010–2014 рр. зображено на рис. 1.

Таким чином, як видно з рис. 1, є суттєві розбіжності між передбаченим та фактичним фінансуванням. Так, сума передбаченого фінансування протягом зазначеного періоду більшою, ніж фактично профінансовано. На нашу думку, такий стан справ пояснюється тим, що бюджет за вказані роки знаходився в стані дефіциту. Найбільший розрив відбувся у 2014 р. між 228,5 млн грн передбачених і 67,8 млн грн профінансованих фактично.

ривства в цілому. Оскільки наша держава неналежно опікується космічною галуззю (недостатнє фінансування), то національні космічні підприємства знаходяться на межі виживання, що, у свою чергу, гальмує будь-який розвиток. Щодо європейських країн, то цінність нашої космічної системи полягає у тому, що станом на сьогодні у нас є напрацьований значний потенціал (висококваліфіковані кадри, технічні напрацювання, нереалізовані через відсутність фінансування проекти), фінансування якого дасть змогу дати нове життя вітчизняній галузі

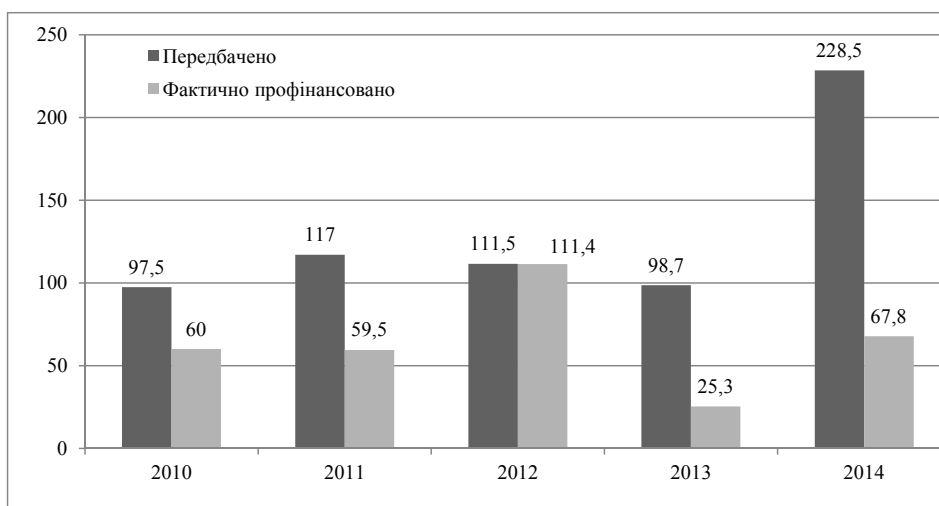

Рис. 1. Динаміка передбаченого та фактичного бюджетного фінансування космічної галузі України упродовж 2010–2014 рр., млн грн*

*Складено автором на основі [2-6].

На нашу думку, залучення приватних компаній до реалізації проектів дозволило б підвищити економічну ефективність космічних проектів та їх конкурентоспроможність. Це, у свою чергу, дозволить зробити космічну галузь в Україні привабливою для іноземних компаній з погляду співробітництва та обміну новими технологіями. Крім того, збільшення приватного капіталу в космічній галузі могло б стати хорошим стимулом для зростання взаємних інвестицій між країнами ЄС та Україною.

Такого плану співробітництво відкриває безліч перспективних можливостей для зростання потенціалу космічних галузей як України, так і країн ЄС, і всього співтова-

і зробить її надійним партнером для Європейського співтовариства.

У 2014 р. Україною ратифіковано «Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони», у якій визначено основні вектори співробітництва, зокрема й у космічній галузі. На нашу думку, зазначена Угода дасть змогу посилити співробітництво у космічній сфері і виведе відносини між Україною і державами – членами ЄС на якісно новий та перспективний рівень. Співробітництво дозволить залучати в українську космічну галузь зовнішні європейські інвестиції.

Слід виокремити такі ключові напрями співробітництва України та країн – учасниць ЄС:

– співробітництво українських кваліфікованих фахівців з Європейським космічним агентством (СКА) за такими напрямками: пускові технології та технології ракетних двигунів; наукові дослідження космосу та освоєння космічного простору; наземні спостереження; глобальні навігаційні супутникові системи; глобальний моніторинг; прикладні космічні технології;

– спільна робота щодо всебічного обміну досвідом у сфері космічної діяльності, а також адміністративної і правової регламентації та щодо реструктуризації промисловості, зокрема комерціалізації діяльності космічних підприємств;

– всебічний взаємообмін інформацією щодо політик і програм у космічній сфері та додаткових можливостей співробітництва (розробки спільних проектів та участі вітчизняних компаній у тематичних напрямках Рамкової Програми Європейського співтовариства з досліджень та інновацій «Горизонт 2020»;

– всебічний обмін управлінським досвідом в управлінні космічними дослідженнями і науковими установами, у створенні середовища, сприятливого для досліджень, застосуванні нових технологій, а також належному захисті інтелектуальних, промислових і комерційних прав власності.

Щодо інституційного забезпечення співробітництва України та ЄС у космічній галузі, то задля розвитку правового, наукового та промислового співробітництва, а також зближення України та ЄС в космічній галузі в ДКА України з 2008 р. офіційно започатковано проект Twinning, основною метою якого є прискорення співробітництва в космічній галузі України та країн – членів ЄС. Цей проект є першим спільним українсько-європейським інструментом інституційного розвитку органів державного управління, який здійснюватиметься в космічній галузі.

Вирішення питання залучення приватного капіталу в космічну галузь України може відбутися шляхом впровадження елементів державно-приватного партнер-

ства. На початковому етапі таке партнерство може мати вигляд реалізації спільних проектів, можливо, з незначною участю приватного капіталу. Надалі частка приватного капіталу може бути збільшена.

Для посилення інвестування в космічну галузь України з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС пропонуємо створити такі нові організаційні структури: спільні українсько-європейські підприємства; стратегічні інвестиційні космічні альянси; транснаціональні корпорації (ТНК); венчурні фонди.

Безумовно, сьогодні одним з найперспективніших інструментів інвестування у космічну галузь, як і в інші, є створення в рамках державно-приватного партнерства венчурних фондів, що фінансували б проекти у космічній галузі.

Згідно з нормами вітчизняного законодавства венчурний фонд – це недиверсифікований інвестиційний фонд закритого типу, який здійснює виключно приватне розміщення цінних паперів серед юридичних осіб та фізичних осіб і активи якого можуть включати цінні папери, емітовані пов'язаними особами компанії з управління активами такого фонду. Оскільки венчурні фонди можуть бути лише закритими, вони не беруть на себе зобов'язань щодо викупу емітованих ними цінних паперів до моменту закриття [1, с.119].

Венчурні компанії (фонди) і фонди прямого інвестування, що діють на національному ринку інвестиційних ресурсів, вивчаючи і аналізуючи правове поле України, заявляють, що в країні не сформовані механізми ефективного державного регулювання і контролю інвестиційної діяльності, відсутні гарантії захисту прав інвесторів, закріплені в законодавстві про акціонерні товариства, а також спостерігається недосконалість податкового законодавства та законодавства про банкрутство, що робить неможливим довгострокове планування інвестицій [7]. Внаслідок зазначених причин для України характерно: вади законодавства, що пояснює присутність в Україні переважно зарубіжних операторів; впровадження політики «обчислення потенційного лідера» призво-

дить до переорієнтації венчурних фондів з наукомістких галузей на галузі швидкої окупності вкладень, до появи «блакитних фішок» – наукових підприємств, які володіють значним потенціалом, але не мають можливості реалізуватися [14, с. 163].

Щодо співробітництва з іншими країнами світу, то, безумовно, поряд з країнами ЄС стоїть ще один не менш важливий партнер – США. Так, планується на базі харківських та дніпропетровських космічних підприємств реалізувати спільний україно-американський проект з комерційного освоєння космосу, вартість якого складає близько десяти мільярдів доларів США. Цей інвестиційний проект дозволить не тільки підняти національну космічну галузь на якісно новий рівень, а й створить тисячі робочих місць [8].

Хотілося б звернути увагу на такий перспективний напрям інвестування у космічну галузь, як космічний туризм, який може стати перспективним і для нашої країни.

В сучасному світі космічний туризм є сферою офіційно відкритою для бізнесу. Сьогодні вартість перебування одного тижня в космосі для однієї особи становить близько 20 млн дол. США. Незважаючи на небажання НАСА, Росія організувала перший туристичний політ, власником якого став американський бізнесмен Денніс Тіто, що став першим у світі космічним туристом. Тіто вилетів у космос на борту російського КА, який прибув на Міжнародну космічну станцію 30 квітня 2001 р. [15].

На нашу думку, такого роду поїздки є початком перспективної та прибуткової галузі ХХІ ст. Станом на сьогодні є вже кілька космічних туристичних компаній, що планують побудувати суборбітальні транспортні засоби і орбітальні міста протягом найближчих двох десятиліть. Ці компанії вкладають мільйони, вважаючи, що космічний туризм є найбільш прибутковим та перспективним напрямом туризму.

У 1997 р. НАСА опублікувала доповідь, де вказано, що продаж туристичних поїздок у космос приватним громадянам може принести мільярди доларів.

Єдиними перешкодами для відкриття простору для туристів є національні кос-

мічні агентства, діяльність яких пов'язана із забезпеченням безпеки у космосі.

Отже, інвестиційне спрямування має важливе значення для перспективного розвитку космічної діяльності України, зокрема з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС. Воно могло б стосуватися таких напрямів, як гідрометеорологія, навігація, телекомунікації, виведення на орбіту корисних вантажів, тобто послуги (як на національному, так і на світовому ринку), а також виробничу складову.

Цілями інвестиційного співробітництва приватних інвесторів і підприємств космічної галузі України та інших структур, пов'язаних з космічною діяльністю, можуть стати:

- посилення співробітництва між Україною та країнами – членами ЄС у космічній галузі;

- технічне переоснащення науково-виробничої бази на основі впровадження систем стратегічного технологічного передбачення;

- посилення державно-приватного партнерства у космічній галузі;

- комерціалізація в частині ракетного спрямування;

- впровадження космічних технологій для створення високотехнологічної продукції цивільного призначення для задоволення потреб зовнішнього ринку;

- інноваційний напрям, що забезпечує підприємствам, які здійснюють космічну діяльність та/або реалізують послуги, отримані в результаті цієї діяльності, перетворення в суб'єктів господарювання, що здатні ефективно функціонувати в умовах інноваційної економіки з метою забезпечення випуску наукомісткої конкурентоспроможної продукції (товарів, робіт, послуг), що користується попитом на зовнішньому і внутрішньому ринку;

- впровадження сучасної інвестиційно-інноваційної моделі та механізму діяльності компанії;

- вдосконалення системи регулювання діяльності підприємств космічної галузі.

Висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок. Дослідивши перспективи залучен-

ня інвестицій в космічну галузь України з огляду на режим сприяння торгівлі з ЄС, можна зробити висновок, що цей напрям є досить перспективним. Такого роду співробітництво може принести вагомі плоди не тільки Україні, а й країнам – членам ЄС.

Враховуючи те, що Україна входить до числа країн, що вже мають певні напрацювання у космічній галузі та розвинені космічні технології, національні підприємства космічної галузі отримують від

такого роду співробітництва з ЄС додаткові можливості, які в першу чергу дозволять брати активну участь у європейських та міжнародних космічних проєктах. Поглиблення спільної роботи з провідними агентствами Європи у цій галузі дозволить активізувати обмін науково-технічною інформацією, науковцями, прикладними технологіями з країнами – членами ЄС і відкриє нові можливості для спільних проєктів у галузі освоєння космічного простору.

Список використаних джерел

1. Вірченко В.В. Венчурні фонди та їх роль у відтворенні капіталу / В.В. Вірченко // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. – Х., 2014. – Вип. № 1 (16). – С. 114–123.
2. Звіт Державного космічного агентства України про використання коштів державного бюджету за 2014 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>
3. Звіт Державного космічного агентства України про використання коштів державного бюджету за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>
4. Звіт Державного космічного агентства України про використання коштів державного бюджету за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>
5. Звіт Державного космічного агентства України про використання коштів державного бюджету за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>
6. Звіт Державного космічного агентства України про використання коштів державного бюджету за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>
7. Зябрева Н.Н. Особенности украинского венчура / Н.Н. Зябрева // Компаньон. – 2002. – № 41 (297). – С. 32–35.
8. Міжнародні компанії планують запустити в Україні космічний проєкт на 10 млрд дол. США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fakty.ictv.ua/ua/index/read-news/id/1512665>
9. Паркер С. Наука та космос / С. Паркер, К. Олівер, П. Райлі. – К.: Перо, 2007. – 96 с.
10. Перспективы сотрудничества стран СНГ в космической отрасли. – Алматы. – 2010. – С. 52.
11. Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 40. – Ст. 2021.

12. Утко-Масляник Ю.М. Правове регулювання космічної діяльності за національним законодавством держав-членів ЄС / Ю.М. Утко-Масляник // Юридична Україна. – 2011. – № 7 (103). – С. 100–104.

13. Федоров О.П. Космическая деятельность Украины: подходы к созданию стратегии / О.П. Федоров, Л.Н. Колос // Космічна наука і технологія. – 2011. – № 1. – С. 3–4.

14. Черкасова А.В. Исследование вопроса венчурного финансирования в экономике Украины / А. В. Черкасова / Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. Вип. 200: в 4 т. Т.1. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – С. 161–167.

15. How Space Tourism Works [Electronic resource]. – Access mode: <http://science.howstuffworks.com/space-tourism.htm>

References

1. Virchenko V.V. (2014) Venchurni fondy ta yikh rol u vidtvorenni kapitalu [Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky. Zb. nauk. prats.]. No. 1 (16). Kharkiv, pp. 114-123.

2. Zvit Derzhavnoho kosmichnoho ahentstva Ukrainy pro vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu za 2014 rik. Available at: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>

3. Zvit Derzhavnoho kosmichnoho ahentstva Ukrainy pro vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu za 2013 rik. Available at: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>

4. Zvit Derzhavnoho kosmichnoho ahentstva Ukrainy pro vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu za 2012 rik. Available at: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>

5. Zvit Derzhavnoho kosmichnoho ahentstva Ukrainy pro vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu za 2011 rik. Available at: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>

6. Zvit Derzhavnoho kosmichnoho ahentstva Ukrainy pro vykorystannia koshtiv derzhavnoho biudzhetu za 2010 rik. Available at: <http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/mainU/46BC117B7408F718C22579A00052878B?OpenDocument&Lang=U>

7. Ziabreva N.N. (2002). Osobennosty ukraynskoho venchura Kompanon. No. 41 (297), pp. 32-35.

8. Mizhnarodni kompanii planuiut zapustyty v Ukraini kosmichniy proekt na 10 mlrd. dol. SShA Available at: <http://fakty.ictv.ua/ua/index/read-news/id/1512665>

9. Parker S., Oliver K., Raili P. (2007) Nauka ta kosmos Kyiv, 2007, 96 p.

10. Perspektyvy sotrudnychestva stran SNH v kosmycheskoi otrasly. (2010), Almaty 52 p.

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2014), The Law of Ukraine “Pro ratyfikatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony”. vid 16.09.2014 № 1678-VII [Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR)]. No. 40, art. 2021

12. Utko-Maslianyk Iu.M. (2011) Pravove rehuliuвання kosmichnoi diialnosti za natsionalnym zakonodavstvom derzhav-chleniv YeS [Yurydychna Ukraina]. No. 7 (103), pp. 100-104.

13. Fedorov O.P. (2011) Kosmycheskaia deiatelnost Ukrainy: podkhody k sozdaniyu strategyy [Kosmichna nauka i tekhnolohiia]. No. 1, pp. 3-4.

14. Cherkasova A.V. (2005) Yssledovanye voprosa venchurnoho fynansyrovaniya v ekonomyke Ukrainy [Ekonomika : problemy teorii ta praktyky. Zbirnyk naukovykh prats.]. Vol. 200, Dnipropetrovsk, pp.161-167.

15. How Space Tourism Works. Available at: <http://science.howstuffworks.com/space-tourism.htm>

В данной статье обозначены перспективы привлечения инвестиций в космическую отрасль Украины, учитывая режим благоприятствования торговли с ЕС. В ходе исследования проанализированы основные тенденции развития космической отрасли Украины. Проанализированы объемы бюджетного финансирования программ в сфере космической отрасли и проиллюстрировано динамику предусмотренного и фактического бюджетного финансирования космической отрасли Украины на протяжении 2010–2014 гг. Определены ключевые направления сотрудничества Украины и стран – участниц ЕС в космической отрасли. Предложено создание новых организационных структур, которые будут способствовать инвестированию, а именно общие украинские-европейские предприятия, стратегические инвестиционные космические альянсы, транснациональные корпорации и венчурные фонды. Подано предложение о возможностях внедрения перспективного направления инвестирования в космическую отрасль, а именно космического туризма.

Ключевые слова: *космическая отрасль, сотрудничество, инвестиции, ТНК, венчурные фонды, Twinning, Государственное космическое агентство Украины, Европейское космическое агентство, инвестиционные космические альянсы, государственно-частное партнерство.*

This article outlines the prospects for attracting investment in the space industry of Ukraine with a view to promoting trade regime with the EU. The study analyzes the main trends in the development of space industry of Ukraine. The volume of budget financing programs in the space industry was analyzed, and the dynamics envisaged and actual budget financing space industry of Ukraine during 2010-2014 were illustrated. Key areas of cooperation between Ukraine and EU member states in the space industry were outlined. New organizational structures that promote investment, namely the joint Ukrainian-European companies, strategic alliances space investment, multinational corporations and venture funds. Proposal on the possibility of introducing a promising direction investing in the space industry, such as space tourism, was posted.

Key words: *space, cooperation, investment, transnational corporations, venture capital funds, Twinning, State Space Agency of Ukraine, the European Space Agency, investment cosmic alliances, public-private partnership.*

Одержано 7.10.2015.